

Rutin

Framtagen av: Medicinskt ansvariga	Sökord i diariet:	Giltig fr.o.m. 2021-07-15
Fastställd av: Medicinskt ansvariga	Målgrupp:	Giltigt t.o.m. Uppdateras kontinuerligt
Fastställd år: 2010-05-03, uppdaterad 2021-07-15	Diarienummer: VON 2021/1093 ersätter VON F 2016/00482	

Syrgasbehandling

Innehållsförteckning

1.	INLEDNING.....	3
2.	SYFTE	3
3.	ANSVAR	3
	3.1 Vårdgivare	3
	3.2 Verksamhetschef/områdeschef	3
	3.3 Medicinskt ansvarig sjuksköterska	3
	3.4 Hälso- och sjukvårdspersonal	3
4.	SYRGASKONCENTRATOR	4
	4.1 Underhåll, kontroll och felanmälan	4
	4.2 Utbildning och förbrukningsmaterial	4
5.	PLACERING	5
6.	ANVÄNDNING	5
7.	SKÖTSEL	5
8.	ÖVRIGT	6
9.	FELSÖKNING	7

1. INLEDNING

Oxygen, eller syre, är en förutsättning för livet.

Syrebrist har en skadlig inverkan på kroppens organ. Även höga halter av syre i inandningsluft och vävnader kan vara skadligt. Andningssyrgas är ett läkemedel som läkare ordinerar individuellt till varje patient. Vid kroniskt behov av syrgas utprovas behandling och utrustning individuellt till patienten via behandlande läkare.

Patienten får då en egen syrgaskoncentrator förskrivna till sig.

2. SYFTE

Syftet med syrgasbehandling är att förbättra syrehalt i blodet och förbättra de inre organens syresättning, det vill säga göra det som den sjuka lungan inte längre klarar.

3. ANSVAR

3.1 Vårdgivare

Vårdgivarens ansvar regleras bland annat av patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL där följande framgår:

3 kap. 1§ Vårdgivaren ska planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att kravet på god vård i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) respektive tandvårdslagen (1985:125) upprätthålls.

3.2 Verksamhetschef/områdeschef

Verksamhetschef/områdeschef ansvarar för att utifrån direktiv för läkemedelshantering och instruktioner för syrgasbehandling upprätta skriftliga rutiner, användarjournal samt tillse att dessa är kända och efterlevs i verksamheten.

3.3 Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Medicinskt ansvarig sjuksköterska ska upprätta direktiv för läkemedelshantering och instruktioner för syrgasbehandling samt göra dem tillgängliga för verksamheten.

3.4 Hälso- och sjukvårdspersonal

Hälso- och sjukvårdspersonal ska känna till direktiv för läkemedelshantering och instruktioner för syrgasbehandling. Direktiv, instruktioner och rutiner ska följas av all hälso- och sjukvårdspersonal.

4. SYRGASKONCENTRATOR

4.1 Underhåll, kontroll och felanmälan

En syrgaskoncentrator är en medicinteknisk utrustning vilket innebär att den som har ansvar för utrustningen även ansvarar för förebyggande underhåll och kontroll.

Vid tekniskt fel

Vardagar kl. 8.00–16.00 Ring tekniker på 010-10 33 484 eller 010-10 33 420.
Kvällar, nätter och helger: I samråd med jourhavande läkare besluta om vilka åtgärder som behöver vidtas för den enskilda patienten.

För vård och skötsel av koncentratorn ansvarar den enhet där koncentratorerna är placerad. Skriftliga rutiner ska upprättas på enheterna för hur koncentratorerna ska skötas utifrån användarmanual och instruktion. Ansvaret för att skriftliga rutinerna upprättas har verksamhetschef/områdeschef.

4.2 Utbildning och förbrukningsmaterial

Kontinuerlig utbildningen för handhavande och skötsel ombesörjs av respektive enhet. Förbrukningsmaterial beställs från ordinerande enhet.

5. PLACERING

Se till att koncentratorn står minst 15-30 cm ifrån väggar, möbler och i synnerhet gardiner som kan hindra tillräckligt luftflöde. Förlängningssladdar och elektriska adapterar får inte användas.

- Koncentratorn skall stå öppet och luftigt.
- Får inte stå i våtutrymme.
- Får inte stå nära element.
- Får inte stå på något mjukt och tjockt utan att det finns en ordentlig luftspalt emellan golvet och koncentratorn. Risk för överhettning annars!

6. ANVÄNDNING

- Ställ koncentratorn på en plats i rummet där den kan ta in luft utan hinder.
- **Läs hela den användarhandbok**, som ska finnas i anslutning till syrgaskoncentratorn på enheten, innan nätsladden ansluts.
- De varningar som finns beskrivna i användarhandboken ska vara kända före användning av syrgaskoncentratorn.
- Enhetens rutin för syrgashantering samt informationen om oxygenbehandling Vårdhandboken ska vara känd innan behandlingen påbörjas.
- Följ beskrivningen i bruksanvisningen när du ansluter

syrgasgrimman tillsyrgasutloppet.

- **Ändra inte på syrgasflödet utan läkarordination** då det kan vara förenat med livsfara för patienten.

7. SKÖTSEL

- Gällande syrgaskoncentrator, se medföljande bruksanvisning och instruktion.
- Syrgasgrimman byts enligt ordination eller vid behov.
- Slang och kopplingsstycken byts i samband med service, samt vid behov. Om fukt uppstår i slangen kan detta bero på att golvet/marken är kall. Byt slang!
- Vid användning av fuktflaska ska bruksanvisningens anvisningar följas.
- Använd regelbundet en fuktig trasa för att torka av koncentratorns ytterhölje. Dra alltid ur elkontakten före avtorkning. Kontrollera att inte flödesinställningen har rubbats.

8. ÖVRIGT

- **Öppen låga eller rökning får inte förekomma** i samband med syrgasbehandling.
- Ställ aldrig vätskor på eller nära koncentratorn.
- Olja/fett på/i koncentratorn får inte användas.
- Hudlotion, cerat, läppstift eller liknande kan användas i samband med syrgasbehandling.
- Vid irriterad hud och torr nässlemhinna kan AD-droppar olja, Fenazon nässalva 5 % och Nozoil användas. Syrgasgrimmor av mjukare slag finns och vid skavsår bakom öronen kan öronskydd användas. Vid muntorrhet kan salivstimulerande sugtablett, munspray, mungelé eller tuggummi erbjudas.
- Tänk på att nedsatt syrehalt i blodet kan ge försämrad koncentrations- och reaktionsförmåga.
- Stäng av koncentratorn när den inte används.

9. FELSÖKNING

Vid fel på koncentratorn, kontrollera först:

- Glappkontakt? Sitter kontakten i ordentligt?
- Har någon propp gått?
- Dåligt flöde? Kan bero på veck på slangen/grimman eller att de trasslat ihop sig.
- Läckage vid fuktflaskan? Kontrollera att locket sitter korrekt.
- Dåligt med bubblor i flaskan? Kontrollera om lilla filtret i flaskan är igenkalkat. Enklast kontrolleras detta med att byta flaska eller om sådan saknas, ta bort filtret.

Larm och felsökning beskrivs i den Användarhänvisning som är fäst vid koncentratorn. Ta del av detta och utför de åtgärder som anges.

Källa

<https://www.vardhandboken.se>

<https://vardgivarwebb.regionostergotland.se>

Patientinformation, Syrgasenheten Lungmedicinska kliniken,

Universitetssjukhuset i Linköping

Användarhänvisningar för

syrgaskoncentrator